

Jak klikatá je cesta psychiatrického pacienta k psychiatrovi?

Zdánlivě se nabízí jednoduchá odpověď. Cesta není klikatá, pacient s psychickými problémy se sám nebo lépe s doporučením svého praktického lékaře objedná k vyšetření v psychiatrické ambulanci. Všichni ale víme, že realita se od tohoto ideálního stavu může lišit. Jedním z důvodů je i okolnost, že v naší populaci je stále ještě často léčba u psychiatra chápána jako společenské stigma. Proto je zpočátku mnoho pacientů s psychiatrickými diagnózami léčeno praktickými lékaři a doporučení k psychiatrické péči odmítají. Nebo, v horším případě, nejsou léčeni vůbec. I rodina pacientů se mnohdy snaží projevy psychických nemocí bagatelizovat. V těchto případech potom bývá první psychiatrickou intervencí akutní psychiatrická hospitalizace, což je pro pacienta i jeho rodinu traumatizující a obtížnější se získává pozdější spolupráce při psychiatrické léčbě. Mohu však konstatovat, že praktičtí lékaři mají mnohem vyšší znalosti diagnostiky a léčby psychických poruch než dříve a díky osvětě našich předních psychiatrů v médiích se daří i postupná destigmatizace psychiatrických diagnóz. Na území našeho státu je (alespoň prozatím) dostatečně hustá síť psychiatrických pracovišť, což umožňuje dostupnost odborné péče pro psychicky nemocné.

Problematictější je cesta k psychiatrovi u pacientů, kteří trpí duševní nemocí, pro kterou mohou být nebezpeční. Zde je nesnadná cesta především pro lékaře, kteří mají rozhodovat o nutnosti akutní psychiatrické hospitalizace. I psychotický pacient se dokáže po příchodu lékaře chovat klidně a logicky vyvracet tvrzení okolí o svém nepřiléhavém a eventuálně agresivním chování. Zde se musí lékař v terénu rychle rozhodnout, zda riskovat sankce za neoprávněné odeslání pacienta k nedobrovolné hospitalizaci nebo za agresivní raptus pacienta po jeho odjezdu. Ale kvalitní zdravotnická dokumentace, kde jsou všechny kroky řádně zdůvodněny, je naší právní ochranou.

Nejen klikatá, ale přímo trnitá může být cesta k psychiatrovi našich psychiatrických pacientů v zahraničí. Příkladem je nepřijemná zkušenost jednoho mladého muže, vysokoškoláka, který se léčí s psychotickou diagnózou, má dlouhé a kvalitní remise. Byl služebně několik týdnů ve Francii, kde došlo k akutnímu relapsu s neklidem. Byl zadržen policií, zavřen do cely, odebrali mu telefon, neměl možnost se s nikým spojit. Jeho matka byla o situaci informována českým kolegou. Matka se zoufale snažila přes ambasádu ve Francii vysvětlit, že syn je nemocný a potřebuje lékaře, psychiatra. Na ambasádě jí sdělili, že nemohou nic podnikat, že se jim na policii nepodařilo dovolat. Protože matka nehovoří francouzsky, poprosila o pomoc spolužačku svého syna, která ve Francii studovala. Ta se z Prahy na příslušnou policii bez problémů a opakovaně dovolala, ovšem jako s nekompetentní cizinkou se s ní policisté nebyli ochotni bavit. Nicméně nakonec vše dobře dopadlo, policisté zřejmě přece jen lékaře přivolali a po 16 hodinách byl tento mladý muž v doprovodu svého kolegy propuštěn a přivezen do Prahy. Nezbývá než věřit, že pracovníci našich ambasád mají základní povědomí o řešení akutních problémů psychiatrických pacientů a že šlo jen o neochotu jedné osoby.

Co na závěr? Každý z psychiatrických pacientů je specifický a vystavět dálnici k psychiatrovi asi nikdy nebude možné.

Vlasta Hanušková

MUDr. Vlasta Hanušková

Psychiatrická léčebna Opava
Olomoucká 88, 746 01 Opava
hanuskova@tiscali.cz